

„Procesul de reformare a justiției din Republica Moldova trebuie să continue, în pofida problemelor cu care se confruntă elita politică din țară”

Nils Muiznieks,
Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei

REFORMA PE SCURT

Departamentul Administrare Judecătorească va fi scos din subordinea Ministerului Justiției

La începutul lunii martie, ministrul în exercițiu al Justiției Oleg Efrim a declarat că Departamentul Administrare Judecătorească urmează să fie scos din subordinea Ministerului Justiției și pus în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii. Oficialul a afirmat că transferul va fi efectuat după ce va fi definitivat și adoptat un proiect de lege în acest sens. „Odată efectuată această schimbare, vor fi eliminate toate eventualele influențe și interferențe excesive dintre puterea executivă și puterea judecătorească”, a spus ministrul în exercițiu al Justiției.

Instruire pentru specialiștii în relații cu publicul de la instanțele judecătorești

Responsabilii de relații cu publicul din judecătorii la cursul de instruire în comunicare și întreținere a paginilor web

În perioada 26 februarie – 1 martie, 50 de responsabili de relații cu publicul din cadrul instanțelor judecătorești locale și regionale au fost instruiți în cadrul programului „Relații cu publicul și mass-media. Întreținerea paginilor WEB”. Participanții la seminar au învățat cum să țină un discurs public, cum să realizeze un interviu, au studiat specificul diferitelor genuri de presă. De asemenea, participanții au fost instruiți cum să mențină o pagină web, utilizând-o pentru promovarea activității instanței judecătorești.

Trainingul a fost organizat de Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI), în parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ), cu asistența financiară a Programului USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept (ROLISP).

2466

de petiții și adresări de la persoane fizice și juridice au fost înregistrate la Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) în anul 2012.

(Din Raportului privind activitatea CSM și a Sistemului Judecătorec în anul 2012)

Producerea acestei pagini a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului american prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept (ROLISP). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Asociației Presei Independente (API) și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID, a Guvernului Statelor Unite sau a ROLISP.

Actorii justiției juvenile trebuie să fie prietenii copiilor

iar mediul în care aceștia sunt audiați să fie unul familial

Justiția pentru copii trebuie să rămână o prioritate pentru Republica Moldova, deoarece eforturile întreprinse până acum în scopul consolidării justiției pentru minori ar fi insuficiente. Această constatare se regăsește în Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2012 - 2016, în acest document specificându-se că în Moldova nu există deocamdată un sistem de justiție prietenos copiilor, care ar corespunde necesităților acestora. Specializarea judecătorilor și amenajarea în instanțele de judecată a camerelor de audiere pentru minori – iată doi pași importanți în procesul de reformare a justiției juvenile.

Dina Rotarciuc, judecătoare, membră a Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), afirmă că primul pas în reformarea sectorului judiciar pentru copii trebuie făcut prin pregătirea actorilor care înfăptuiesc actul justiției. „Este foarte important ca judecătorii, procurorii, avocații, consilierii de probațiune, ofițerii de urmărire penală care lucrează cu minorii aflați în conflict cu legea sau în calitate de martori, victime a unor abuzuri sau crime, să aibă pregătire specială în acest domeniu. CSM a selectat 60 de judecători din întreaga țară care se vor specializa în examinarea dosarelor cu implicarea copiilor. Astfel, în fiecare instanță va exista cel puțin câte un astfel de specialist”, menționează

Procesul de audiere a minorului văzut pe un monitor în sala de ședințe

judecătoria. Magistratii selectați vor urma cursuri de pedagogie și de psihologie, în așa fel încât procesul de audiere a copiilor să se desfășoare într-o atmosferă familială. Din spusele Ecaterinei Popa, șefa Secției formare continuă din cadrul Institutului Național al Justiției, instruirea va începe în a doua jumătate a anului curent. „Audierea unui copil necesită cunoașterea tehnicilor speciale de comunicare, deoarece pentru minor sala de judecată este un mediu necunoscut. Iată de ce judecătorii trebuie să fie bine pregătiți ca să nu-l streseze pe copil”, explică Ecaterina Popa.

Camerele de audiere a minorilor vor îmbunătăți calitatea justiției juvenile

Dina Rotarciuc spune că pentru audierea copiilor sunt necesare și condiții speciale, deoarece copiii audiați trec foarte ușor de la o stare la alta, iar mediul în care are loc au-

derea trebuie să fie unul prietenos. „În fiecare instanță de judecată din țară ar trebui să existe câte o cameră de audiere a minorilor, amenajată ca o cameră pentru copii, iar aceștia să nu se simtă inhibați. Până acum, din câte știu, în Moldova sunt doar trei camere de audiere pentru minori: una la judecătoria din Hâncești, iar altele două în capitală: la Centrul de asistență psiho-socială a copilului și familiei AMICUL și la Centrul internațional „La Strada”.

Judecătoria Hâncești este prima din instanțele Republicii Moldova care dispune de condiții optime în ceea ce privește audierea minorului în procesul de judecată. „Sala nu este spațioasă, de mărimea unui birou obișnuit, însă este mai comodă, are și jucării”, povestește Maria Ganganu, specialist coordonator în relații cu publicul la Judecătoria Hâncești. Specialistă menționează că, în procesul de audiere, minorul

se află în camera de audiere, departe de sala de ședințe a instanței judecătorești, și discută doar cu un psiholog. „În același timp, copilul este auzit și văzut de participanții la ședința de judecată, deoarece camera de audiere este dotată cu un sistem de transmisie în direct a procesului de audiere, iar discuția psihologului cu minorul este transmisă pe un monitor amplasat în sala de ședințe”, spune Maria Ganganu. Ea argumentează că, în astfel de condiții, calitatea procesului de audiere este mult mai bună. „Atunci când audierea minorilor are loc direct în sala de ședință, în prezența bănușilor sau a inculpaților, copiii le este frică, deseori ei devin nervoși și refuză să spună adevărul. Iată de ce existența unor camere de audiere a copiilor în instanțele de judecată, unde aceștia pot relata fără frică și fără stres despre situațiile prin care au trecut, este foarte utilă”, conchide Maria Ganganu.

Măsuri mai aspre pentru cei care vor aplica tortura

La sfârșitul anului 2011, Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor, tratamentele inumane sau degradante (CPT), a transmis Guvernului Republicii Moldova mai multe recomandări de îmbunătățire a cadrului legal pentru eradicarea fenomenului torturii în unele instituții ale statului. Urmare a recomandărilor, la sfârșitul anului trecut, Parlamentul a modificat și completat unele acte legislative, astfel încât cei care vor aplica tortura vor fi pedepsiți mai aspru.

Conform raportului CPT, țara noastră continuă să se confrunte cu fenomene sociale negative precum tortura și alte pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, fapt demonstrat de numărul îngrijorător de mare al cererilor depuse de cetățenii moldoveni la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO), precum și de hotărârile Curții privind încălcarea dreptului la libertatea și siguranța persoanei. Multiplele

condamnări la CtEDO a Republicii Moldova pe acte de tortură au fost cauzate în principal de caracterul contradictoriu și ineficient al cadrului legislativ și normativ existent, dar și de sistemul depășit al indicatorilor de performanță, aplicat de organele de urmărire penală. Vadim Vieru, jurist la Asociația Promo-LEX, confirmă necesitatea de a modifica urgent cadrul legislativ național privind tortura și maltratarea: „Conform unui raport al Centrului de Resurse Juridice din Moldova, în 59 din cele 196 de hotărâri pronunțate de CtEDO până în anul 2012, a fost constatată violarea articolului 2 al Convenției europene a drepturilor omului (cauzele au vizat investigarea inadecvată a deceselor) și articolului 3 al Convenției, inclusiv 11 cazuri de maltratare, 16 cazuri de investigare inadecvată a maltratării, 14 condamnări pentru detenția în condiții proaste, 10 pentru neacordarea asistenței medicale deținuților și altele. Aceste date demonstrează că fenomenul torturii

și a relelor tratamente există în țara noastră, iar această stare de lucruri trebuie schimbată”.

Actele de tortură sunt calificate ca infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei

La 21 decembrie 2012 au intrat în vigoare noile prevederi ale Codului penal al RM, care înăspresc sancțiunile penale pentru infracțiuni de tortură și alte rele tratamente. Până la intrarea în vigoare a acestor reglementări, infracțiunea de tortură era plasată în capitolul XIV al Codului penal, adică la „infracțiuni contra justiției”, însă după modificări, această infracțiune a fost inclusă în capitolul III al Codului - „infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei”. Anterior, pentru comiterea actelor de tortură, Codul penal prevedea o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 5 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. Acum, torționarii

vor fi pedepsiți cu închisoare de la 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 8 la 12 ani. Conform altor modificări, cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani sau cu amendă în mărime de la 800 la 1000 de unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.

Pedepse mai aspre vor fi aplicate celor care săvârșesc acte de tortură cu circumstanțe agravante, inclusiv asupra unui minor, asupra unei femei gravide ori profitând de starea de neputință a victimei, care au cauzat din imprudență vătămări grave sau medii a integrității corporale sau sănătății, decesul persoanei sau sinuciderea acesteia.

Lilia Zaharia